

Meie Mats

Nr. 28. (210)

Laupäeval, 30. augustil 1919.

Nr. 28. (210)

Sotsiaalne operatsioon.

Mats: „Sa oled mind aastasadade jooksul küllalt kaapinud, nüüd aga —
küüned maha ja muud midagi!“

Järgmine „Meie Mats“, nr. 29 ilmub laupäeval, 6. septembril.

Kosjasobitajad.

Sõjamehe romaan.

(Järg 16.)

Horst Bodemer.

Alles pärast lõunat läks Maria välja, püüdis tänawal ühe tühja auto kinni ja sõitis siis walju paruni proua Lehrburgi juure.

Heller oli juba seal. Ta suudles Maria kätt, pisut wormilikult, aga Maria leidis selle korras olewat, sest paruniproua seisis ju Uffelni taga.

See suudles Mariat.

„Ja jah, armas preili Hoffmann, elu segamata rõõmu ei maitse ükski surelik! See tähendab: kuni ta weel mitte ise oma isand ei ole. Mõtelge, õnnelik peigmees peab täna õhtu oma komanderi juures õhtusöögiks olema. Ära ütelda ta ei wõi, sest ülemad on ju tundlikud. Noh, mis sellest. Sellepärast tarwis ainult tundisid tarwitada. Westenurk seal kõrwal ootab juba kaks armastajat südant!“

Maria kohmetas.

„Paruniproua, siis oleksime ju ehtsad egoistid!“

„O palume — kihlatud on seda ikka. See on loomulik ja korras.“

Uffeln oli üles tõusnud ja nikutas Mariale pead. Ja see rippuski ju ta käe küljes ning — niipea kui eesriie nende taga langenud — ka ta suu ääres.

„Heller — minu Heller! — Oh, lollus on see ju, et täna õhtu pead oma komanderi juure minema, aga ka ärakannatataw! Sellepärast ära tee tusast nägu, Heller — palun, palun!“

Nüüd tõmbas Uffeln ta oma sülle.

„Maria, ma olin tu.ane! — Jah, kudas pean ma seda sulle ütleva? — Kannata minuga ja usu mu armastust! — Aga see kokkusaamine siin paruniproua juures saab mulle tülitawaks!“

„Oo, sellest saan ma aru. Homme tuled minu juure. Teed onule külaskäigu — tegin talle juba mõne tähenduse. Muidugi tahtis ta lähemaid teateid. Kuid lasksin teda sipelda. Nüüd poriseb ta — isegi tublisti! — Südamlik Heller, mis ütleb su süda, kui ühe lihtsa arwenõuniku käest pead minu kätt paluma? Aga see on wormiasi, ja wormist hoiad sa kinni — eks ole?“

Uffeln pigistas Maria oma rinnale ja otsis sõnu. Ta oli kuulnud, et onuga pahandus olnud. Ja tema istus siin oma wõlgadega — oma pruudi kõrwal, keda ta armastas! — Ennist oli paruniproua teda tublisti noominud.

„Mis Te õieti tahate, herra v. Uffeln?“ oli ta temale ütelnud. „Kes nii tindis istub kui Teie, ei peaks minu wastu niisugust hapu nägu tegema nagu Teie! — Mis oleks Teist siis saanud? Ja ärras ma ei ole enam. Kas ma muidu istuksin siin omas wäikses majas? Ma peaksin enesele teiste juures leiba teenima. Ei, parem siis sobitan abielusid ja teenin sellega endale

raha! Tublisti, herra v. Uffeln! Sest kui ma enesele ja oma kahele tütrele ju küllalt olen raha kogunud, siis teen lõpu. Lootuslikult õige pea! Siis kolin mõnesse wäiksesse pealinna, wiin tütred seal pallidele — nemad lähewad korralikult mehele ja ma olen enesele eluõhtu walmistanud, nagu ma seda soowin. Kraawist minnakse toredasti üle, olgugi et kraaw haiseb. On inimene kord sealt ju üle, siis ei waata ta enam tagasi!“

Ja — aah, tal oli õigus. Tagasi waadata ei maksnud — kui see aga wõimalik oli! Temal polnud see wõimalik.

„Seep see on — kuid see asi rõhub mind. See peab lõppema. Muidugi kosin ma sind onult! — Tead, ma ei tahaks aga, et sinu onu esialgul kuuleks, kudas meie üksteisega tuttawaks saime!“

Maria ei saanud sellest aru. Aga ta ei mõelnud selle üle pikemalt järele — kui Heller seda nii soowis, olgu. Enne tarwis aga wõlad ilmast välja koristada! Need teda wist rõhusidki.“

Ta kahmas käsitasku järele, mis laual seisis, ja andis ta tsheki kinnises ümbrikus ära.

„Säh, Heller, pane tasku! — Ei, ei, mitte awada!“

„Miks mitte? Wõi oled sa minule laulu teinud? — Kuule, see oleks õieti minu asi! Aga ma ei saa sellega hakkama!“

Maria punastas ja peitis oma näo ta rinnale.

„Heller, jäta ju!“

Aga Uffeln oli tsheki juba lahti teinud ja raputas pead.

„Ei, sina armas ja hea! Ma tänan sind wististi südamest, aga sellega ootame, kuni ma sinu onu juures olen ära käinud!“

„Ah Heller, tema on lihtne mees! Ta langeb pikali, kui talle ütled, et sul nii palju wõlgasid on! Kudas wõiks ta seda mõista? — Mina ei saa ju ka weel aru, et sa mind nõnda armastad!“

Uffeln ei suutnud tükk aega midagi ütelda. Kui ta ju kord sellest soost väljas oleks! — Tõepoolest, kosjasobitus tõi hulga raha sisse. — Ja siin ta põlwel istus ta pruut, keda ta südamest armastas! Seda ei tahtnud ta reostada! Ainult seda mitte! Ainult seda mitte!

Seal pani ta tsheki jälle neiu taskusse, pani tasku kinni ja andis Mariale pika musu.

Maria tundis, kudas see mees teda armastas ja wõttis ta kaela ümbert kõwasti kinni.

Nii istusid nad tummalt.

Siis kargas Maria üles, pani käed Helmuti õlale ja waatas talle silma.

„Sa ei pea arwama, nagu ei saaks ma sinu teguwiisist aru, Heller! — Tean ma ju, kudas sa mind armastad! Ja ma tahan seda sulle tasuda! — Tule! lähme nüüd! Ma kõnelen weel täna õhtul onuga — Millal sa homme tuled?“

„Kohe peale kahteteistkümnet, Maria!“

Nad läksid välja paruniproua juure.

„Juba minek! — Kui kahju — kui kahju!“

Nad olid mõlemad rõõmsad, kui maja ees seisid.

„Jalutame pikkamisi linna poole, Maria? Kas on nii õige?“

„Sinu kõrwal, Heller!“ wastas neiu wälkuwail silmil.

Mis olid pahandused, mida lähemad päewad tõid, õnne wastu, warsti tema omaks saada? Tühi asi! Nad armastasid ju üksteist! Ja raha oli neil küll, küll!

Siin väljas oli lumi sügaw — widewik oli juba kätte jõudnud. Aegajalt pigistasid nad üksteise kätt südamlikult ja waatasid teineteisele näkku.

Nad ei waadanud tagasi, ei näinud siis ka meest, kelle hall täishabe mantli peale allalatas, ei näinud autot, mis sada meetrit nende taga sõitis. Nad läksid nii õlg õla kõrwal — õndsalt, et üksteisele nii lähedal olid.

Kuni Halensee sillani läksid jala. Siis wõtsid nad auto. Heller wiis Maria jälle kuni Brandenburi wärawani.

„Mis sa täna õhtu teed?“ küsis Maria.

„Istun kodus ja mõtlen sinu peale. — Kõrwad kohisewad mul, kuna sina minu eest wõitled.“

Maria naeris.

„Ah sina! Ära seda siis kohe nii raskeks arwa! Mina olen ju täisealine ja iseseisew.“

Nüüd waatas Uffeln talle kindlasti näkku.

„Ma tahaksin sinu onuga aga rahun elada, Maria!“

See oli ta aus soow, kajatas ta sõnadest välja.

„Seda sa pead — selle eest kannan mina muret! Usalda ainult mind! — Ma lähen siit jala koju. Onu istub alles õllelauas. Wärske õhk karastab mind. — Ela hästi, Heller! Homseni! Homseni! Kudas ma rõõmustan!“

Weel kerge peanikutus, ja neiu läks.

Helmut v. Uffeln jalutas pikkamisi läbi Pärna tänawa koju. Mantliga mees käis nagu wari tema kannul.

* * *

Maria ootas onu kaua. Kell sai juba kaheksa, üheksa — ei kedagi. Ta küsis tüdrukutelt, kas onu ehk neile midagi ütelnud, et ta niikauaks ära jääb. Need ei teadnud midagi.

Siis sõi ta õhtust, istus weel keskõni ülewal ja läks siis woodi. Kuid uni ei tulnud. Wiimaks alles, kell pool kaks, kuulis ta, kudas onu koridori ukse lukust lahti keeras.

Noh, hommikul oli ju aega talle selgeks teha, et Heller talle kosja tuli. Ja neiu kõhistas naeru. Küll onu tegi silmad — silmad! Ja ajas suu lahti, kui tore herra temale oma wõlgadest rääkis!

Muidugi walmistas tema teda enne ette, et lolli asja pärast laia ei liitsutud. Ja onu Konradil oli muidugi kui endisel alamohwitseril ratsakaardiwäe ohwitseri ees aukartus.

Ka naabrid tegid wististi silmad — samuti Kristjan Meinhold! Wiimane mõte tegi neiu leiseäranis lõbu, ja siis uinus ta magama.

Kui Maria hommikul söögisaali astus, kinnines ta jalg. Onu istus einelauas, üsna küürus, paksud pisarkotid silmade all.

„Oled sa haige, onu?“

„Jah, Maria. Aga selle üle kõneleme pärast.“

„Ma tahtsingi sinuga midagi kõneleda.“

„See oli ka minu soow.“

Neiu laskis enesele esiotsa eine maitsta. Onu ei söönud peaaegu midagi. Maria julgustas teda, ta raputas ainult pead. Ei waadanud üleski. Huuled olin tal kinni ja ta ootas.

Wiimaks oli Maria walmis. Nüüd ütles onu wäsinult:

„Lähme parem minu tuppa, seal ei eksita meid keegi. Tüdruk tuleb siia warsti lauda koristama.“

Maria tõusis kohe üles. Onu laskis teda ees minna. Maria istus sohwa nurka. Onu käis norus peaga edasi ja tagasi.

„Nüüd, onu, wõin ma sulle ütelda, kudas lood on.“

Onu tegi tõrjuwa liigutuse.

„Tean, sina oled — kihlatud. Ratsakaardiwäe ohwitseri von Uffelniga. Eila olid sa tema seltsis Grünwaldis paruniproua Lehrburgi juures.“

Ainult silmapilgu imestas neiu, sest kui suuriinnalane riimis ta otsekohe kokku, kudas onu need teated wõis saanud olla.

„Sul on õigus. Tahtsin sulle seda praegu ise ütelda. Salapolitseinikku ei oleks sa tarwitse nud wõtta — asjata rahakulu! Herra von Uffeln tuleb täna sinu juure mind wormilikult kosima. — Sa näed, onu, salata ma midagi ei tahtnud. Aga kõik peab elus esiti küps olema!“

Arwenõunik hakkas pilkawalt naerma.

„Muidugi — asi sai pealegi õige ruttu küpseks! Sest see herra v. Uffeln seisab pankroti läwel. Sina pead talle päästeankruks olema! — Laps, laps, nii — rumalaks ei oleks ma sind küll mitte pidanud!“

Maria näol läks iga joon pingule.

„Mina tean seda paremini. Tema armastab mind ausasti.“

„Kui ta sulle seda luiskas, siis on ta päris eht petis.“

„Onu!“

Neiu oli üles tõusnud, ta silmad wälkusid. Arwenõunik jäi üsna rahulikuks.

„Sina wõid nii mõneski asjas minust targem olla, Maria. Sõja-asjus tunnen ma asju paremini. Oleks seda sulle mõni maalt tulewalandlik jalawäeleitnant ütelnud — noh, siis oleks see ka wõimalik wõinud olla. Aga niisu-

I. Alamohwitser MIHKEL KAELEP, Pärnust.
Langes 1. juulil Riia all, Landeswehriiga wõideldes.
II. ARNOLD TINITS, Tallinnast.
Tennis soomusrongi nr. 1 peal.
Langes 29. jaanuaril 1919. a. Sangaste lahingus.

gune kõrge nimega herra ratsakaardiwäest! Ei, mu armas laps, siin ulatab talle wesi juba kaelani! — Ja kui sa seda ei usu, siis wõin sulle tõendusegi tuua, et asjad aresti all on. Ja ära müüakse nad, kui ta ruttu raha ei muretse — seda on õige suur summa! — Kuuleb aga tema komander, kudas lood on, — ja selle poole pöörwadki ta wõlaandjad, kui ta neile ei maksa — wõi tuleb oksjon, siis lastakse ta jalamaid teenistusest lahti ja — wisatakse tänawale.“

Nüüd hakkas Maria süda ometi kaelani põksuma. (Järgneb.)

Koera süü.

Elsa Laurmann oli kaheksateist aastat wana, tütarlaste keskkooli wiimase klassi õpilane, wiisakate elukommetega, nägusa näoga ja kena wälimusega tütarlaps. Kooliajal oli ta õppimises teistele eeskujuks, suwisel kooliwaheajal jälle lõbus, seltskonnas alati soowitaw isik.

Ta oskas olla lõbus seltskonna inimene, rääkis täie murrakuga Aawiku keelt, kirjutas korralikult päewaraamatut ja jalutas päewa muusika ajal Kaarli kiriku bulwaaril, — õhtu kas Kadrioru pargis, ehk Rannawärawa mäel. Pidu del käis ta wähe. Weel enam: ta mõistis praeguse aja, seltskondlise wiisakuse roobastest wälja jooksnud pidud täie põlgtusega hukka.

Igal hommikul tõusis ta kell seitse üles, pani end hoolikalt riidesse, jõi tassi kohwi ja läks kooli. Sedasi kooliaegil. Aga nüüdsel kooliwaheajal tegi ta teisiti. Et puhkusest õieti aru saada, lubas ta endale ühe tunni kauem magamist, see tähendab, ta igahommikune üles tõusmise aeg oli punkt kell kaheksa.

Kell kümme olid tal juba toad kraamitud, eelmise päewa „juhtumised“ päewaraamatusse

üles märgitud ja ta wõis wabalt anduda luge misele, kas „Meie Matsi“ wiimast wäljaannet, Eduard Wilde algupärasemaid töid, Friedebert Tuglast, ehk koguni „Odameest“, kui kirjanduse, kunsti ja teaduse ajakirja.

Kell üks päewal läks ta Kaarli kiriku bulwaarile kuulama igapäewast muusikat. Ta jalutas tihti üksipäini, kuid ka wähest kooliõdede seltsis.

Niipea kui orkester lahkus, lahkus ka tema. Ta ei armastanud enam pärast jalutawa publikumi keskel meesterahwaste naljatustele märklauaks jääda. Ei! Niipalju oli tal enesehindamist ja lugupidamist enam-wähem tõsisema aja wiite wastu. Kella kaheks jõudis ta koju, sõi lõunat ja andus kodustele talitustele: tegi näputööd, käis piimasabas jne. . . .

Kell kuus õhtu läks ta jalutama, enamaste Kadrioru parki. Aga ühel õhtul läks ta hiljem: kell oli juba kaheksa. Ja nagu saatuse wägewa tahtmise läbi sündis sel õhtul midagi, mis tema elus pöördeks sai ja mille läbi ta laialisema ilmawaate omandas. See oli ühel laupäewa õhtul. Et aeg hiline oli, kahtles Elsa juba pisut, kas mitte Kadrioru minemata jätta, kuid igawusetunne wõttis wõimust ja Elsa astus uulitsale.

Et ta Kadrioru ligidal elas, siis jõudis ta warsti pärale. Peatamata sumisewas pargi keskkohas, sammus Elsa tahapoole, inimeste murrust wabale alleele, otsis üksiku pingi ja andus, aineti loodenewasse päiksesse wahtides, luulelisele unistusele. Pargi keskkohast kostsid nõrgalt inimeste kilkawad ja naljatawad hääled. Siinkohal oli kõik wait. . . .

Korraga, kui Elsa just parajaste unistuse kõige kõrgemal tipul oli, tuli kaks kiirgawat silma pöösaste wahelt nähtawale ja huluwa haukumiseega tormas määratu koer Elsa kallale.

Ei tea, oli see koera wallatus, wõi oli tal tõsine tahtmine Elsa rahu rikkuda, kuid wiimane ehmatas kangeste ning kiljatusega langes ta pingi seljatagusele, sirutades haukuwale koerale omad wäiksed, wärisewad käekesed tõrjudes wastu.

Koer taganes paar sammu tagasi ja jäi lõbusalt haukudes Elsa otsa wahtima. Ta ei tulnud kallale, kuid ka ei taganenud, waid haukus ühe ja sellesama koha peal, haukus ja haukus.

Elsa oli otse surmahirmus. Kõige rohkem kartis ta just koeri, ja weel niisuguseid suuri koeri. . . .

Kuid seal ilmus koera peremees, wiisaka wälimusega noormees, andis koerale niisuguse jalahoobi, et see kiunudes pöösastikku lendas ja palus Elsa käest wiisakate sõnadega andeks, et tema koer oli julgenud ta rahu rikkuda.

„Wabandage, armuline neiu, et minu koer julges Teid sedawõrd ehmata; ma loodan ometi, et Teie tõsiselt haiget ei saanud. Pontu on rumal koer, rumal ja noor ja noored on ikka wallatumad. Ma loodan, et Teie temale ja üht-

lasi ka minule selle rumala juhtumise andeks annate!“

Elsa kohmetas ära ja lõi silmad maha, kuid tõstis nad peagi ning vaatas uudishimulikult nooremehe otsa.

„Ei, haiget ma küll ei saanud — pääsesin ainult vähese ehmatusega. Kuid see pole Teie poolt sugugi ilus, et Teie oma lolli koeraga tütarlapsi ehmatada armastate,“ vastas Elsa ning lisas kohe kelmilikult juurde: „aga see ei lepita Teie koera süüd sugugi ära, et ta alles noor on, — Teie oleks pidanud tema järele rohkem walwama. . .“

„Lubage,“ vastas noormees: „wõib ka wähest olla, et Pontu Teie peale lihtsa uudishimu pärast haukus, — ta ei ole noorte naesterahwastega, weel vähem nüisuguste iludustega, nagu Teie olete, harjunud.“

Kuid kas ma ei wõiks mitte Teie nime teada saada, siis vähemalt teaks ma, kellele mu koer nii palju kurja tegi. Minu nimi on Konrad Laan!“

„Elsa Laurmann“, vastas Elsa häbelikult ja ulatas nooremehele oma käe. Koer, kes sugugi nii kuri polnud, waid lihtsalt nooruse rumalusi ja wallatusi täis oli, tuli Elsale ligemale ning vaatas nagu andekspaluwalt selle otsa, kuni see ta pead silitas.

. . . Päikene hakkas loodesse wajuma. Inimesed ruttasid linna poole. Park tühjenes.

Aga meie Elsa ja Konrad istusid ikka pingil, kuna peasüüdlane paar sammu eemal saba liputades hirmus rumala näoga nende otsa wahtis, nagu tahaks ta midagi öelda. . . kuid koer kahjuks ei mõista inimeste keelt. . .

Kui öine pimedus juba täieste üle pargi õni tiibu laotas, wandusid Elsa ja Konrad teineteisele igawest truudust. . .

Õnnelik Elsa!

Ja Pontu wahtis ikka alati saba liputades noorkutsika rumala näoga nende otsa, nagu tahaks ta midagi öelda. . . kuid, kahjuks, ei oska ta inimeste keelt. . . . Leon Hart.

„Intelligendid!“

(Wäike naturaal-reaalne fragment Pärnust).

Pühapäew peale lõunat. Rannapark. Mängib muusika. Kapelmeister on higise mütsi noodihunniku otsa wisanud ja wihub hirmsaste nagu moonutades ja hambaid kiristades taktikepiga oma ümber, nagu ajaks ta kärbeid palawa pudrupaja kallalt ära wõi wõitleks kogu inimesesoo hea käekäigu eest wäikeste nägemata kuradikestega.

Kõlakoja ümber olewatel pinkidel istuwad muusikaarmastajad ja waatawad (aga mitte ei kuula), kudas „muusik mängib“. Iseäranis suurt tähelepanemist jagatakse trummilööjale, kes iga

I. Lipnik REINHOLDT, Pärnust.
Langenud Lemsalu juures.

II. Lipnik KOGER, Pärnust.
Langenud Lemsalu all.

paugu aegu peaga ettepoole kukub, nagu tahaks ta hammastega trummi nuiast kinni haarata. Kui midagi mängitakse, kus trummilööke harwa ette tuleb, teewad muusikaarmastajad (need ei ole mitte kõik plikad) wastikut miimikat ja löowad käega: see ei ole kollegi kuradi lugu!

Alleel jalutab publikum, teeb silmi ja püüab oma wälimuse, kõnnaku ja pesunööri taldest kingega igaühte südamest rabada. Siin wõib terwet Pärnu „ametlist“ ja „mitteametlist“ intelligentsi näha. Noored, wärskelt küpsetatud lipnikud sammuwad kannuste kõlinaga muusikat lämmatades ja otsiwad silmadega „kindlust“, kes walmis oleks ilma suurema lahinguta alla andma. Nii mõnigi plika waatab neile ihaldades järele ja ta silmist wõib lugeda, et ta palju ohwerdaks, kui tal õnn osaks saaks nende kannuste aristokraatliku kõlina saatel publikumi nina alt paar korda mööda „patseerida“.

Juudid, see wanajumala ja nagu näha ka meie walitsuse poolt ärawalitud rahwas, sammuwad uhkelt „hukkaläinud“ naisterahwaste parw ümber ja nuusutawad pikkade tatiste ninadega muusikat. Wana Reinfeldt, wäga tabaw surnud Inglise kuningas Eduardi elaw karrikatuur, tilgub kõlakoja ümber ja näitab oma käiguga kõigile, kudas marssima mitte ei pea. Paks Sakatow tuigerdab kepi najal nagu puruks löödud tank ja ähib nii, et möödakäijad plahwatuse kartusel näost walgeks muutuwad. Punasepeaga Radionow, „Waldhofi“ sakste truu teener, kes selle peale waatamata, et „Waldhofil“ siin praegu mingit „tööd“ ei ole, palka edasi saab, ja kuulus näitleja „Auruwesi omanik“ sammuwad nagu kaks küsimisemärki teiste keskel ja ajawad oma kujudega sääskedele ja wõrgutiwa kärbestele surmahirmu peale. Keegi walges riides noor-

mees, kellel wist esimest korda elus ristimamma kingitud lakk-kingad jalas, kõnnib ettevaatlikult edasi ja tagasi, nagu kuutõbine kolmekordse maja katusel ja waatab suu lahti puu otsa, nagu ootaks ta sealt rosinaid wõi punaseid „tikerberi“ marju suhu kukkuma.

Plikad, pikad ja sirged, nagu Hollandi sawipiibud ja lühikesed ja paksud, nagu protorgoli pudelid, hõljuwad, silmadega telegramma „rahuettepanekuga“ igale poole saates, nagu udumäe neitsid ja istuwad silmapaistwatel kohadel jalgu põlwini paljastades ja selle kriukaga nagu kihwtise gaasiga iga mehepoja südame ja muu peale mõjudes.

Kõlakojaile kõige lähema pingi peal, kuhu keegi „luuletaja“ suurte tähtedega kirjutanud on: „Ma waene rott esimest korda pingi peal siin, mis armastus on, maitsetsin!“ — istuwad wanapoole noorherra Prink ja noorepoole wanaherra Jürgens ja ajawad kaugele kostwa häälega wäga intelligentlist juttu:

Jürgens: Plikade juures on peaasi — jalad. Kui jalad ilusad, siis on kõik hea! Kui ma alles gümnasiumis õppisin, pöörasin ma juba selle peale tähelepanekut . . . Missugused on teie ilmawaated ja poliitilised ringwaated ses suhtes, mister Prink?“ Prink (püüab naeru alla kugistada ja teeb näo, nagu oleks tal palaw Tahkuranna kartul suus). „Ja, waadake, kui ma Wenemaal olin . . . (purtskab naerma).

Jürgens: „Aga kujutage omale ette, misugune juhtumine mul kord passiiris . . . Also . . . see juhtus mul siis, kui ma Buenos Airesis tramwaiwaguni kohuseid täitsin . . . Mis te naerate? See on fakt. Kuid lubage, ma jutustan, siis kuulete, et ma mitte ei waleta, nagu see klarnett seal kõlakojas . . . Kuid et teised aru ei saaks, siis jutustan ma selle loo teile Italia keeles. Te muidugi Italia keelt ei mõista? . . . No seda parem! . . . Also . . . Carramba pizzikato temperamento sinjora Luganotsemento sorento saradella Bella tsitadella. Sakramento lamento pikadora trokadora pikatilli Lilli condomaro Nero tsirero liferero. Ja siis . . . ah, te teete niisuguse näo, nagu mõistaks te Italia keelt. No siis jutustan ma edasi Türgi keeli. Also . . . Dshon Bull stambul wasiknoper Konstantinopel Elly, Nelly dardanelli duelli Mohamed uhawett baraban sarafan kamelius karawan. Noh, heakene küll, seal käis äkiste: wõmm, kardawoi Nõmm, kärts ja põmm ja lõpetud oli kõik salem aleikum? . . . Saite aru? Prink (söõb naeru): Ei.

Jürgens: „Mina ise ka mitte! . . . Aga waadake, ma jutustan teile, kudas ma Saksamaal wangis elasin . . . Mis? Publikum teeb pahase näo? Mis on meil publikumiga asja. Kes ei taha kuulata, minu Toompea lossi . . . Nii siis — see wangielu oli Saksamaal üks kena elu. Mu meeolelu oli palju parem, kui sellel noorel mehel, kes praegu siit preiliga mööda patseerib.

Wangi sattusin ma Konstantinopoli all, kui ma Saksa weealusi paata wee peale tahtsin tõsta, neile augud sisse hammustada ja siis põhja lasta. Hindenburgile see marineerimine ei meeldinud ja ta telegrafeeris Pootsi wallamajasse, et mind ajawiitmata wangi wõtta. Kohe tuii Willem oma kuue pojaga ja ütles Eesti keeli: „sa oled wang!“ Ma ütlesin: ei ole, ma olen Jürgens! . . . Kuid seletused ei aidanud midagi. Mind tõmmati weealuse paadi traadita telegrahwi posti otsa ja sõit läks üle Karpatide Saksamaa poole. Kaks päewa enne seda sündmust jõudsin Berliini, kus mul palju tuttawaid oli, kes mind aga ei tundnud. Ma asusin kohe wangilaagrisse elama, mis oma mustuse poolest „Bristol“ wõõrastemajast sugugi taha ei jää. Seal sai mu sõber kõhutõbe ja ma tahtsin sellepärast oma wedru wälja wisata, kuid laagri komandant ütles, et töölisi waja on ja ta niisugust uhkust kellegile ei wõi lubada. Laagris läks elu jälle wana moodi, sest et meil Pariisiga ühendust ei olnud ja sellepärast wärskeid moodilehti wõimata saada oli. Ma sain suure ning tähtsa koha. Nimelt määrati mind täidekaswatuse büroosse instrktoriks. Mul oli palju käsualusi, kes laagert mööda ümber rändasid ja wangidelt täia üles ostsid. Pudeli täis Samara kubermangu täia maksis 15 penni, Wologda kubermangu täid olid aga poole kallimad, sest need olid tugewama terwisega, kandsid igasuguse kliima wälja ja andsid ka piima ja munesid iga päew kaks korda. Siberi täidest saadi jälle head paksu ja pehmet willa, mis kroonprintsii woodiwaipade walmistamiseks läks. Eestlaste täid olid küll lahjad aga tugewad ja lahja kondiga ja neid tarwitati konka wedamiseks ja põllutöös. Täide kaswatus oli wäga lihtne. Nad elasid selle tarwis ehitatud aias puude otsas ja ei teinud muud kui laulsid: „Deutschland, Deutschland über alles“. Kui neil kõhud tühjaks läksid, ronisid nad puude otsast alla ja hakkasid lõugu laksutama. Noh, siis sa juba teadsid, et waja on toitu muretseda. Ja see oli wäga lihtne. Kutsuti polk wenelasi, aeti neil särgid seljast maha ja kupatati siis sinna aida. Kohe kargasid täid neile kallale ja lõunasöök algas. Wenelased ei teinud sellest wäljagi, waid tantsisid rahulise südamega kamarinskiit ehk mängisid otshko'd. Paljud wenelased tundsid oma täid ära ja siis wõis liigutawaid stseene näha. Ühel wenelasel oli täi üle saja aasta wana. Ta oli juba päris pime ja kandis prillisid, ega söönud muud kui sääseraswa. Selle täi oli wenelase isa-isa-isa-isa-isa Nowgorodi laadal ühe mustlase käest selle eest saanud, et ta oma naise kaheks nädalaks mustlase kätte „protsentide“ peale hoiule andnud. Nüüd käib see täi nagu püha paranus käest kätte ja põlwest põlwe. Küll tahtsid sakslased seda täid ära osta, kuid wenelane raha ei tahtnud, waid nõudis weerand naela leiba, kuid niisugust asja ei olnud Saksamaalt

kusagilt saada. Täikaswatuse instruktoriks olin ma pool aastat. Siis sain ma sellest ametist ühe väikse wiguri pärast lahti. Ma hakkasin ühe noore emase täiga serwa lööma ja sakslaste hinged said sellepärast täis ja sundisid mind seal warwast wiskama. Kuid ühe väikse saja-jalgse sain ma omale ikka enne mälestuseks wõtta. Et muidu kolada ei lastud, siis otsisin ma omale teise ameti. Et ma wabalt seitse keelt kõnelen, siis läks mul see warsti korda. Ma sain raekoja katusele tuulelipu ameti. Seal ei olnud muud teha, kui wahel bürgermeistri möödamineku puhul „wo frunt“ teha ja ütelda: „Herra bürgermeister, teie käsu peale on tuul täna lõunast!“

Prink (nägu moonutades): O, ja, see on ütlemata tore. . . Ja, waadake, kui ma Wene-maal olin“ (purtskab naerma).

Jürgens: „No ja, see amet tüütas mu ka warsti ära, sest tuul jäi wahel waikseks ja siis ei olnud midagi teha. Tegewuseta ma aga olla ei tahtnud, sest ma olin 10 aastat tegewas sõjawäes olnud. Siis läksin ma keiserlikku teatrisse näitlejaks. See oli suur teater. Kui üks inimene sinna sisse astus, siis oli ta puupüsti täis ja ei olnud kohta, kuhu õun oleks wõinud kukkuda, sest et õunu kusagilt saada ei olnud. Ma mängisin seal publikumi osa. Ma sain tuhat marka õhtu pealt, kuid et etendusd alati päewal olid, siis jäi mul palk saamata. Ma mängisin suurepäraliselt ja direktor oli sellest nii waimustatud, et ta wiimaks enam välja kannatada ei suutnud ja ütles: „Käige põrgu!“ Ma wastu waidlema ei hakanud, waid wõtsin oma kompsud ja sõprade kompsud kah ja tegin sääred. Ja nüüd olen ma siin! . . .“

Niisugust juttu aetakse seni kuni kõik lähedal istujad kõrwu kinni hoides ära on läinud. Siis tõustakse üles, pannakse „wilkad“ suitsema ja minnakse uut kohta otsima, kus oma „elukogemusi“ ilmutada wõiks.

Kultuura!

Looduse järele üles joonistanud Gori.

Pärnu Don Juanidele!

Kui sa tahad, et sul Pärnu plika juures oleks „shantsu“
siis sa ei pruugi kätte õppi' mõnda moodsat
pole sul ka waletada tarwis, et sul kümme mõi-
sat, maja,
ja ka, et sul seitsesadatuhast pangas, kiita pole
waja.

Pole tarwis luuletada, et Amerikas sul rikas onu
ega raisata ka põlwitades sooje sõnu —
osta „lakirohwkad“ tal' ja kõik on guut,
ilma wastu rääkimata on ta sinu „pruut“!

Isikliste uurimiste põhjal otsusele tulnud

Gori.

Krediit.

Telefon heliseb. Unine walitsuse ametnik loobub tööst, tõuseb püsti ja astub aparaadi juure. Selle järele läheb kõnelemine lahti.

„Hallo! Kust räägitakse?“

„Wastastikusest tubakasuitsetamise-ühisusest!“

„Kellega soowitakse rääkida? Siin on walitsuse kantselei. . .“

„Räägib wastastikuse tubakasuitsetamise-ühisuse esimees. . . Waadake, krediidi asjus. . . Tubakat on nüüd wähe saada, sellepärast muretseb ühisus oma liikmetele ersats-tubakat hobusesõnnikust, mis aga kulusid nõuab. . . Sellepärast palub ühisus walitsust temale pool miljoni marka ersats-tubaka tegemiseks ja. . . ja.“

„Mis te ütlesite? Krediiti? Pool. . .?“

„Jajah, pool miljoni marka tubaka muretsemiseks ja hobuste tallide ehitamiseks. . .“

„Hm. . . Hm. . . See on küll suur summa. Kust walitsus wõtab nii palju raha?“

„Meie ühisuse juhatus arwas, et meil wähemalt pool miljoni tarwis läheb. . . Ja mis see summagi tähendab! Pudeneb näppude wahetele nagu haganaleib. . . Aga waat' miljon, see oleks juba asi. . . Tubakat tarwitab iga õige rahwamees,*⁾ olgugi, et see ersats on. . . Nii siis oleks meie palwe: wastastikusele tubakasuitsetamise-ühisusele miljon. . . noh, ütleme, wiis miljoni marka krediiti!“

„Aga walitsuse omi pole praegu siin. . . Kõik on lõunal. . . Isegi paljud palwed ootawad järge. . . wast räägite teine kord!“

„Ei ole wiga. . . Eks te räägi edasi. . . Ee-e- . . Hallo! Kes räägib? Kes rää-gib?“

„Walitsuse ametnik Sulg. . . Aga palun, mitte nõnda toorelt, austatud herra wastastikuse tubaka närimise ühisuse. . .“

„Wabandage. . . suitsetamise-ühisuse esimees. . .“

„Üks ta kõik. . . Meile, ametnikkudele on kõik üks ta puhas. . . Palun, mis weel oli?“

„Eks seesama palwe olnudki kõik. . . Aga nii. . . erawiisil wõin teile teatada, et lähemal päewadel walitsuse poole krediidi palwega woorimeeste-hobuste selts pöörab, siis kurgikaswatajad, takuruunajad ja arwatawasti ka „Odamees“, kes kolm marka krediiti palub uue ärimärgi ostmiseks, mis millegilt Prantsuse kirjastus-äriit plagieeritud. . .“

Ametnik pani toru käest, tuigerdas laua juure ja hakkas einet wõtma. Tubaka närimise — ah pagan, suitsetamise ikka ühisuse esimees kõlistas küll weel paar korda närwiliselt, kui aga wastust ei tulnud, waikis aparaadi kell.

*⁾ Kirjutusewiga: arwatawasti peab olema „rahamees“, Korrektor.

Oswi.

Hea ristipapa.

„Meie Matsi“ mittesunduslised määrused kõhutõbe ärahoidmiseks.

Wargusetõbe kõrwale on wiimasel ajal kõhutõbi sigenenud ja mässab, mis pole aru ega otsa, maha murdes punaseid ja musti. Et talle paragrafi puudusel paela kaela ei saa määrida, siis ei mõtlegi ta oma tegewust wabatahtliselt likvideerida. Kuid ta tegewus on kõhustrabaw ja, kurat wõtaks, kui ma ei eksi, siis on isegi riigi seedimiseaparatt selle taudi batsillusi täis, sotsidest rääkimata, kes kõhutõbe wiimast stadiumi põewad ja enam istudagi ei saa, waid seistes

oma asju ajawad, nagu seda Asti kirjad Kingsepp-Oina oberjandist tõendawad, mida ta ainult seisupaika wõttes kirjutada wõis, ehk jälle hirmust amoki jooksu teewad wäikese puukorstnaga kabineti poole, mille ukse number on, mis küll ümmargune nagu maaliitlane, kuid mille teiste numbrite hulgas mingit tähtsust pole, nagu maaliitlaselgi. Et aga seesinane kõhutõbi mitte just väga nobel asi ei ole, ei de facto ega ka de jure, siis awaldame siinkohal mõned „direktiivid“, mida täites igaüks julge wõib olla, et kõhutõbe komissarid ta kõhu osakondi ära natsionaliseerida ei saa.

Wenemaa „ülesehitaja“: „Kuld rannake, kuld rannake, mil jõuan ma su kaldale!! . . .

1. Kandke ilmast ilma tuliseks tehtud terasora taskus. Niipea, kui te kõhutõbe batsillust ehk mõnda tema erakojna esitajat silmate, wõtke see kohe nokkapidi peosse ja pigistage tuline ora lõuge waele. Kuigi tal peale seda operatsiooni korda läheb teie kõhu komisjoni tungida, siis ei ole ta enam sugugi kardetaw, sest kõrwetatud hammastega ei saa ta seal suurt sekdust sünnitada.

2. Kui teil ehk wõimalik ei ole tulist ora muretseda, siis ostke mõne „demokraatlise“ wõimu esitaja käest paar taba ja

pange batsillustele tabad mokka ja asi jälle tobra.

3. Kõhupuhastamisel on ka wäga suur tähtsus. Nuuskurid oma kõhu kallale aga sel otstarbel lasta ei maksa, sest need namsatikad leiawad kõik muu üles, mitte aga seda, mis waja. Kõhupuhastamist toimetage iseseiswalt. Lõigake päewas paar korda kõht lõhki ja puhastage see krempel ilusti ära ja laske iga soolika peale proow lüüa. Pimedale soolikale ostke prillid, et ta batsilluste wingerpussa saaks silmas pidada. Kõige parem oleks muidugi, kui te kõik

selle mehhanismuse-rupski hoopis ära wiskaks — siis oleks kõht puhas ja teil oleks kõik üks-puhas. Kuid kui teil lootust on kusagile toit-luswalitsusesse või mujale sarnasesse konser-watoriumisse kohta saada, siis muidugi jätke kõhu aparat terweks.

4. Kõhuküsimuse üle ärge pead murdke, sest see võib palju teisi haigusi veel lisaks tuua.

5. Ärge kunagi oma kõhtu kellegi teise kõhuga wastamisi laske puutada — eta ne karasso.

6. Kõhurääkijatest hoidke eemale. Kui see aga võimalik ei ole, siis siduge kahekümne-kopikane punniwinn luuawarre otsa ja tsumage talle kõhtu, seni kuni ta suust rääkima hakkab.

7. Iseäranis kerged kõhutõppe jääma on plikad. Kui te mõnda plikat liiga järsku armastama hakkate, võib ta kohkuda ja kõhutõbe saada. Kui te näete, et ta kõht kiire tempis paisub, võite kindel olla, et see kõhutõbi on. Siis ei aita muud kui ämmamoori juurde ja — batsillus välja!

8. Kõhu peal ärge magage, olge te poiss-mees või naisemees, see on üks kama kõik. Kõige parem on ennast ööseks pahemat jalga pidi sealauda aampalgi külge riputada ja samagonka pudel nina otsa siduda.

9. Kui te haigeks olete jäänud, siis ärge aega wiitke, waid lööge seinakell pudrunuiaga puruks. Kui teil seinakella ei ole, siis siduge sõbra koerakutsikale põlew takukoonal sabasse ja wisake kino uksest sisse — see aitab kah.

10. Iga esmaspäew ja teisipäew ostke omale uued Amerika kitse kõhunahast pealmis-tega saapad ja laske oma äiapapale kõrwa taha kaksteist korda kuppu.

Igaüks, kes need mittesunduslised määrused täpisealt täidab, võib rahuliku kõhuga kõhutõbele näkku hirwitada. Töölistel muidugi ei ole waja neid määrusi tähelepanna, sest nad kõhutõppe ei jää — kõhus ei ole ju neil mitte kui midagi ja mis kuradi asjast siis, lubage küsida, verflucht, noch eins, see kõhutõbi sinna asub?

Gori.

Argumendid.

„Päewaleht“ kirjutab:

Tallinna linn pidi Kopenhagenist suu-rema laenu saama; linnanõunik ja panga-direktor Sitska läks seda ära tooma, ei saanud aga muud kui mädanenud heeringaid põllurammuks. Ja kuidas seletab ta seda nurjaminekut? Meie sõjaga „Landeswehri“ wastu!

Kas võib lapsikummat juttu veel olla?

„Meie Matsil“ ei jää siin midagi muud üle, kui kahemargane müts maha ja sügaw kummar-dus härra Sitskale.

Naljawendi armastab Mats üle kõige ja on walmis neile kastanjaid tulest välja tooma iga tund ja iga minut! Et niisugusi naljahärrasid meil kaunis laialt on ja nad tihtilugu igasuguste ülesannetega väljamaale sõidawad, kust nad tühjade käte ja täis taskutega tagasi tulewad, ehk niisugust moonu ühes toowad, mida ükski moonakas tarwitada ei või, siis awaldame siin kohal terve seeria wabandusi, mida nad niisugusel korral rahwale näkku woiwad puistata. Mingsugust altkäemaksu me selle eest ei taha, sest me ei ole ühegi walitsuse ametnikud, waid täiesti igapäewased „batsillused“. Seda teeme kõik kaastundmuse ja — naljaarmastuse pärast.

Nii siis — need komii-wojasheeride „peastaabi teadaanded“ oleksid järgmised.

Riisimuretseja:

1) Riisi ei olnud võimalik saada, sest et Lenini naisemees minewal aastal enne Jõulu kaks nädalat riisis haige olnud ja Buenos Airesi bür-germeistril on teist päewa hirmus hambawalu. Ka on Mustal merel suured tormid ja mul ei ole korda läinud veel oma mütsi üles leida, mis ma „Grand Masurika“ hotellist välja lennates pähe panemata unustasin.

ehk:

2) Mul läks korda suuremat hulka riisi saada. See riis on küll juba kord toiduks tar-witatud, kuid seda parem! See garanteerib ta headust. Kui peenemaitseline prantslane teda tarwitada sõandas, siis kõlbab ta wastuwaidle-mata ka meile. Kui mul mitte isamaaarmastus ja rahwa hea käekäik esimesel plaanil ei oleks olnud, ei oleks ma seda operatsiooni oma peale wõtnud, sest see tõi mulle terve miljoni kahju. Ma rehkendasin välja, et saan selle töö pealt kolm miljoni kasu, kuid sain kõigest kaks.

Loodan puudujääwa riisi asemele kondijahu ja kunstsõnnikut saada. See materjal on igata-hes igauhele rohkem konti mööda kui riis, sest tal on rohkem kunstiwäärtust.

Suhkrumuretseja:

1) Suhkrut ei olnud mul võimalik järgmis-tel põhjustel saada:

a) Pärnu kingsepp „Nosu“ on esimesel „jäärmarga“ pühal Piruka balaganis unes näi-nud, et punasepeaga „Waldhofi“ wenelane Ra-dionow tal suhkrutükiga silma peast välja wisa-nud.

b) Bostanshoglo tubakawabriku direktori ja Saatshi ja Mängubi sigariwabriku aktsionäri sea-põrsas on Purishkewitshi jalanartsu ära söönud.

c) Juut Jakobson on Siewersi „lossist“ kosjapidult tulles habetpidi nahksilla klapi wa-hele jäänud ja ilma sõnalausamata selle üle Juu-rika juures protesti tõstnud.

d) Tantsjanna Saharett on Sahara kõrbes sa-hariiniga kwassi joonud ja suhkruhaiguse saanud.

ehk:

2) Mul läks korda suuremat hulka suhkrut saada. Toiduks see küll ei kõlba, kuid oma

ilusa kollase värvi tõttu võib aga väga suurepäraselt kõnniteesid sillutada. Ka võib seda heade tagajärgedega rotikihwti asemele tarvitada. Kui mul võimalik ei ole veel hullemat prügi saada, siis saadan ma laewa täie saepuru ja saapakontsaside.

Heeringa muretseja:

1) Heeringate saamine läks järgmiste asjaolude pärast „wett wedama“:

a) Pärnu „paadepargis“ on reede õhtul vastu laupäewa kahtlast kannuste kõlminat kuulnud ja pöösaste ebaloomulist liikumist märganud.

b) „Meie Matsi“ wastutaw toimetaja Gori Tõnisson on naisterahwa aluspükstes biljardit mänginud ja kardawoi Nõmme „heeringaga“ lendawaid sigu lahti lõigata tahtnud.

c) Saksa kindral von Heeringen on maasiikaid süües habemenoa alla neelanud.

d) Silgulinnas on Kilulinna räimesuitsutaja Kilu Mari ära marineeritud.

ehk:

Ostsin suurema hulga heeringaid kokku. Heeringad on Kristuse jüngrite püütud Jordani jõest. Nii siis ennesõjaaegne kaup, aga mitte mõni ersats. Lõhn on suurepäraline ja seda võib isegi waikse ilmaga Stockholmi ära tunda. Et tellitud arwu heeringaid praegu võimalik ei ole täiesti kätte saada, siis saadan „budretti“ ja hobusesõnnikut, mis oma maitse poolest heeringatest taha ei jää.

Kokku seadinud Gori.

N B. Neid „seletusi“ võib ka iga muude kaupade muretseja tarvitada. Kui ta aga arwab, et neis midagi „iseloomalikku“ puudub, siis võib ta traadita telefoni teel „M. Matsi“ toimetusest sellekohaseid „instruktsioone saada.“

Ütles.

„Laske lapsukesed minu juure tulla,“ hõiskas lastekaitse ühing, kui toiduained — rikkamate suhu läksid. . .

*

„Just nagu pudrupada enne ülekeemist,“ ütles Toru Toomas linnawolikogu koosolekul.

*

„Waat, see toob alles esile elukibedusi,“ ütles Jaan Tõnisson, Wiru uulitsa samagonni tõmmates.

*

„Hakkame ühist fronti looma,“ ütles Päts ja läks laupäewa õhtul sauna.

*

„Ilus küll, aga liiga must,“ ütles Eesti neiu, kes Wiru uulitsal neegrit nägi.

*

„Tulewal aastal ikka suhkrut saame,“ ütles elanik, lehest lugedes, et suhkrut sel nädalal tuleb. . .

W a r e s.

Pärnu tüüpused. (Joonistused reisialbumist).

Wanapoolne noorherra Sprink.

Elab „paadepargis“ puu otsas. Sööb männa käbi ja tamme tõrusi ja loeb „Postimehe“ saba. Sakstest peab suurt lugu ja räägib Eesti keelt Landeswehri murrakus. Kandideerib Pärnu waba-armastuse ministri koha peale. Räägitakse, et tal olla aluspüksid sitsist ja kaelaside särgi pitsist, kuid see ei ole tähtis, peasi, kui „prostoi“ rahwas intelligendiks peab. Kuulujutt, nagu oleks ta Petrogradis ajalehe üksikuid numbrid müünud ja sellega omale haridust kogunud, ei taha wist õige olla. Kannab kalifè kübarat.

Oota rahwas! . . .

Kui tuleb sügis mudane ja kole
Ja ilm on õudne, pime, wihmane,
Siis enam suhkru nälga karta meil ei ole . . .
Oh oota, rahwas, oota natuke! . . .

Kui maapind katetud saab lume korrast
Ja kätte tuleb tali marune,
Siis tuleb wärskeid heeringaid meil Norrast,
Oh oota, rahwas, oota natuke! . . .

Kui tuleb aeg, kus enam lund ei saja
Ja ööd ja päewad paistab päikene,
Siis iga kodanik saab linnas omal maja . . .
Oh oota, rahwas, oota natuke! . . .

Kui tuleb aeg, et rahwad teewad rahu,
Ei sõda pääseda saa enam wallale,
Siis, armas rahwas, saame nisujahu —
Oota ainult, oota natuke! . . . Leon Hart.

Wene kull: „Pesi on nad mulle palju walmistanud — kuid siiski olen ma ilma paarjuta!“

Takt.

Von Stryckid ja weel paljud teised herzogriigi „marshallid,“ kel Eesti „mälestused“ südames nii kallid, Europat mööda kolawad ja konstateeriwad kui fakti, et Eestil pole mingit, ei kultuuri ega takti. Kõik on seal haganline, paganline, hale, seepärast ei wõi iseseiswust anda tal'e. Kas on see takt, kui wõetaks ära mõisad, parunite maad, mis kaswatand on timukaid [nii paljud aastasaad? Kas on see takt, kui häwitada püütaks teoorjust ja parunil ei anta luba peksta seakarjust? Kas on see takt, et päewas ainult kaheksa tundi sa töolist oma heaks töötama wõid sundi? Kas on see takt, et kaotakse sakslaste vereunid, kes saatsid Willule truualamlised abipalwed „feinid“? Kas on see takt, et kuningaks von Strycki see Mats ei taha kutsuda ju oma wabariiki? Oh, parunid, et takti me ei tunne, pole õige! Me takti tunneme ja austame ka üle kõige. Te tulge, meil on taktikepid pikad ja taktilööjad on ka kogemusterikkad! Me lööme teile takti nii, et pilli ei mõista selle järel' mängi te ega ka teie Willi. Kui te ei usu, Landeswehrilt küsige siis järel — tal on need taktilöögi märgid wist weel kõrwa äärel!
Gori.

Kõtistamise kõrred.

Streik.

Meister: (oma sellile) „Ma tänan teid, et teie teiste streikijatega ei ühinenud ja et teie truit minu poole hoiate. Tänuks selle eest annan ma teile oma wanema tütre naiseks.“

Sell: Ah ei — siis hakkam ma küll parema meelega streikima.

Kahekümnenda aastasaja lapsed:

Tädi Marie on väga üllatatud, et ta wäike kaheksaastane õepoeg tema küsimiste peale väga tarku wastusid annab. „Noh, Jukukene, siis ei usu sa ka wist enam, et teil wahest toonekurg külaliseks käib?“

Juku: „Seda ei wõi sa ka sugugi nõuda, kui sa kui meie perekonna liige ämmaemanda ametit pead.“

Argpüks.

Lulli istub ühel õhtul oma peigmehega üksinda kodus ja ootab, et tema kallim teda suudleks ja kallistaks. Aga noormees on äärmiselt ara iseloomuga; ta julgeb waewalt oma neiukesele otsa waadata. —

Pooletunnilise igawa ootamise järele pajatab Lulli wiimaks wärisewa häälega:

„Tule ometi korraks teise tuppa, Edi, ja waata minu uut elektrilampi, kui kergeste seda ära wõib kustutada.“

Ei läinud märki.

Keegi herra istub „Estoonia“ kontsertsaalis ühe ilusa daami kõrwal. Keegi laulja laulab näitelawal laulu: „Mu weri kuum, ma armastan.“

Herrakene katsub peale seda oma kõrwalistuwa daamiga juttu alustada:

Ah, preili, ka minul on kuum weri ja ma tahaksin kord armastada!“

„Siis sõitke Kadriorgu ja kötistage ahwisid!“

„Aga, mu preili, Kadriorus ei ole ju ahwisid.“

„Siis minge tingimata sinna, siis wõiks vähemalt ühte sealt leida.“

Küla armastus.

(Netti kiri oma sõdurile).

„..... Teised külapoisid ei oska sugugi nõnda musutada, nagu sina, August, tule warsti jälle tagasi. Ootan sind igatsusega, sinu Netti, wana emis“ (siin lõpeb üks lehekülge, peab lehte keerama, järgmisel leheküljel on järg) „sai jällegi pörsad, saame nende eest hulga raha. Pörsad on kõik terwed ja ma loodan sedasama ka sinust.“

Plehku pistnud lauawõõrad.

„Herra Hammel, teie sõõte wiimasel ajal oma abikaasaga ikka üksinda, ennemalt oli teil lõunalaua juures ikka palju külalisi?“

„Üsna õige — minu naine keetis nad kõik minema.“

Sinine silm.

„Armas sõber, su silm on ju üsna sinine, kust sa selle said?“

„Minu naine wiskas mind eila õhtu lillega.“

„Sellest ei saa ma aru — kuida wõisid sa sellest sinise silma saada, kui see ainult lill oli?“

„Noh, pott oli ka lillega ühes.“

„Ah sooo!“

Linnawoliniku poeg.

Linnawolinik Pastel on kui abielumees päris wilets ja armetu, kuna aga tema naine wäga „kõnerikas“ on. Ühel päewal on tema wäike poeg emalt jälle tubliste rihmata saanud ja tuleb nuttes isa juure:

„Kas tead, isa, kui meie mõlemad blokki heidame, siis wõiksime ema wastu juba midagi korda saata!“

Ettewaatlilikult.

Toatüdruk. Armuline herra, teie armulise proua mamma on praegu siia jõudnud!“

Herra. Aga, Liisi, mispärast ei ütle teie kohe lihtsalt ämm?“

Toatüdruk. „Ma ei julenud armulist herrat niisuguse sõnaga ehmatada.“

Ei ole kardetaw.

„Ma kuulsin, et sinu ämm kardetawalt haige on?“

„Haige on ta küll, aga kardetaw on ta ainult siis, kui ta terwe on.“

Kõhutõbi.

Doktor Pilli wastuwõtmisetuppa tormab tema sõbra suurkaupmehe Nahanülgija poeg ja langeb hoigades sohvale.

„Herra doktor, ma olen kadunud!“ hüüab ta kõhtu kinni hoides.

„Mis on teiega juhtunud!“

„Meie toatüdrukul on kõhutõbi ja ma andsin talle ühe musu.“

Doktor Pill wõtab kübara ja kepi ja läheb oma sõbra suurkaupmehe juure.

„Sõber,“ ütleb ta temale, „sa pead oma poega paremini silmas pidama. Ta on sinu toatüdrukut suudelnud ja on nüüd temast kõhutõppe jäänud!“

„Halastaja taewas — siis olen ma kadunud!“ hüüab wana Nahanülgija ehmatades.

Doktor Pillil on tundmus, nagu oleks teda rabandus tabanud.

„Mis!? Siis ka sina oled oma toatüdrukut suudelnud?“ küsib arst pikema waheaja järele, kogu kehast wärisedes, „aga ma usun ometi, et sa peale seda oma naist ei suudelnud?!”

„Jah, ka teda —“

„Taewas!“ karjatab doktor, „siis olen ka mina kadunud.“

Mõjuw abinõu.

„Wajutage, noorherra, sinna hurtsikusse ka paar karakat . . . olge nii lahked!“

„On seal punased sees?“

„Punaseid seal küll ei ole, aga lutikaid on laialt ja need kuradi putukad ei anna ööl ega päewal hingerahu . . . Ehk saab niiwiisi ometi neist kurjawaimudest lahti!“

Waraste streik paneks miilitsamehed nalgima.

Kompasna Juss: „Kas tead, Sass, meie miilitsa on mind surmani ära tüüdanud! Ma mõtlen ööd ja päewad selle üle järele, kuida neile ninanipsu saaks mängida!“

Kassisaba Sass: „Sellega saame kergeste hakkama — meie wargapoisid peaksime õige korraks liitu lööma ja streikima hakkama. Aga seda wõin ma sulle ütelda, Juss — niipea kui meie kõik warguseameti nurka heidame, paneksime kõik miilitsamehed naljakäppa imema.“

Ei ole seda wäärt. . .

A.: „Teie ei ole seda wäärt, et ma teie peale sülitakski. . .“

B.: „Kuidas . . . see on teotamine — wõtke oma sõna tagasi, ehk. . .“

A.: „Hea küll, ma wõtan oma sõna tagasi: teie olete seda wäärt, et ma teie peale sülitaks.“

Sülitab teisele näkku.

—rt.

Parem rätsepp sa ole rõõmuga.

Salmid F. Winkelmänni muusikale.

1.

Kust on me juudid raha
Nii palju korjanud?
Miks veel neid liini taha
Ei ole saadetud?
Teil ütlen kohe seda:
Nad raha lõikasisid.
Nüüd inimesi lõikawad,
Kui enne nõõrisid,
Parem rätsepp sa ole rõõmuga,
See toob kasu, kasu, kasu, kasu ka!

2.

Ei riigi juhtimine
Nii kerge pole küll,
Kui mõni kaklemine,
Kus nina lõssis sul.
Minister sõidab wahest
Ehk autos uulitsal
Kuid mõtted
On segamini tal.
Parem rätsepp sa ole rõõmuga,
See toob kasu ka!

3.

Kui ajawiiteks sina
Läed wolikogusse,
Ja mõtled: „Nüüd wast mina
Wõin näha uhkeste,
Mis teewad suured saksad
Seal tähtsalt ühes koos.
Kas aga olla jaksad
Sa paigal ühes hoos?
Parem rätsepp sa ole rõõmuga,
See toob kasu ka!

4.

Waat' Balti parunitel
Nüüd saru tehti eel
Ja aadli wõsukestel,
Kes liiga uhked weel.
Ehk nüüd, kus peksa saiwad,
Me süütud „shottlased“,
Wast nüüd nad järel jätwad
Kord omad kelmused:
Parem rätsepp sa ole rõõmuga,
See toob kasu ka!

5.

Küll uhkelt õisi ajab
Me uuem kirjandus.
Ja raamatuid meil sajab,
Just kui weeuputus . . .
Ei maksa, herrad, waewa
Küll näha sellega:
Sest ega meie taewa
Ei pääse pahnaga
Parem rätsepp sa ole rõõmuga,
See toob kasu ka.

6.

Kas Narwa maanteel käinud
„Apollos“ olete?
Ja seal „teatert“ näinud,
Mis odaw rohkeste?
Noh, kui meil pole enam
Muud sissetulekut
Siis palju, palju kenam
On mängi — rätsepat!
Parem rätsepp sa ole rõõmuga,
See toob kasu ka! O swi.

Muinasjutt.

Kui kaebas õhtune meretuul ja hiiemetsast
kuuldus wärisewat nuttu,
kui laane kaisus hõljus uduwine ja tardus päikse
muige werisel taewa wööl,
jutustas plika mulle imelist ja salailust muinas-
juttu,

muinasjuttu salaamaral suwe ööl:

Kord kewade ööl waiksel, walgel
noor Saatan, leegitsew kirk rindas
ja silmis tuli, julgus palgel
maa rüppest tähte riiki lendas.
Kuu kahwatas ja kaotas sära,
lõid wärisema tähed tasa,
kõik pilwed põgenesid ära
ja kustus eha walgus wisa.
Noor Saatan lendas, huultel muige
ja tasa tiwad sahisid,
wampiiri silmes ihkaw läige
ja rinnas kired leegitsid.
Ta walge Ingli juurde lendas
ja puhtail huultel surus huuled,
kirk mässama löi Ingli rindas
ja õhetama palged aaled
Õõ kustus, suri tähte sära
ja häbipunal tõusis päike.
Noor Saatan naerdes lendas ära,
wiis ühes silme süüta läike.
Sest saadik taewa ruumis Ingel,
must Ingel nuttes ringi lendab,
ei ole rahu langend hingel —
nii ilma lõpuni ta rändab.
Sest saadik kahwatand kuu hiilgus
ja tähed kartes wärisewad.
Sest saadik üürik' eha walgus,
ööd patumustad, waritsewad.

Gori.

* * *

Mu kätte anna oma käsi,
nii libe, nagu walge madu.
Sa ära karda — ei me wäsi,
ehk küll ei tunne me neid radu!
Las olla ees mets, pahur padu —
me lähme, noortes silmes julgus.
Ei kohuta meid kuum, ei sadu,

ei pimedus, ei pire walgus!
 Ja kui ka walged lilled maha
 me tallame, kui sügis'tuuled,
 sa ära waata kurtes taha
 ja ära wooli nutul' huuled!
 Me ise lilled — sa ja mina,
 ja kõik on meie — surm ja elu
 ja laente laul ja taewa sina,
 ja magus arm, ja piin ja walu! Gori.

Meie suurte poliitikalehtede maa kirjasaatjate sõnumite „pärlid“.

Audrust. Eila müristas ja löi wälku jälle hulga aia takka meie waldas. Käratus oli suur. Nagu pärast selgus, oli wälg Reo mõisa karjatüdrukule sisse löönud, kes sigu söötis ja seal juures surma sai.

Wiljandist. Õnnetus käsigranadi läbi. Keegi noormees ja plika läinud kahekesi järwele kalu püüdma, kus juures käsigranadid tarwitusele wõetud, millest ajalehtedes mitu korda juttu on tehtud, mis igakord enamiste suure õnnetusega on lõpnud. Poiss wõtnud oma granadi wälja ja tahtnud sisse wisata, kuid granat lõhkenud enne sissekukkumist ja haawanud plikat jalgest, kuna poisi riided ainult wiga saanud. Kolmas paadis oleja kõrwetanud oma pea naha ja otsa ära. Praegu on plika paranemisel, kuid jääb wist eluks ajaks raskejalgseks, sest niiviisi wigastatud jalgega on raske liikuda.

Pärnust. Hiljuti uppus Luderklupi alla jõkke üks noormees ära riideis olekus, mis mõnes kohas wäga sügaw on. Uppunu karjunud küll kaugele ulatawa häälega, kuid pealtkuulajad ei ole seda kuulnud, mis küll wist sellepärast sündis, et uppuja liiga kõrge häälega appi kutsus, mis tingimata tarwilik oli. Peale surma tõmmati uppunu wälja ja tohtril läks korda märkide järele kindlaks teha, et uppunu weltweebel on olnud, mis teistele hoiatuseks olgu.

Baltiiskist. Minewal nädalal jäi üks tööline rongi alla. Mis põhjusel see sündis, ei ole teada, kuid nagu kindlaks tehtud, on õnnetu juba enne rongi alt wälja tõmbamist surnud olnud. Arwatawaste on siin õnnetu armastusega tegemist, sest õnnetu on alles päris noor mees ja täis wärsket elu jõudu ja näol lootuserikas usk tulewiku sisse.

Haapsalust. W. walla mõisatööliste palgaolud on wäga wiletsad, sest et ühe naela suhkru eest juba üle kümne marga nõutakse ja heinaniitmise eest ei ole lugu sugugi parem, iseäranis soo heinamaades. Sigade pidamine on meie wallas wäga moodis ja wallakirjutaja walimine saab lähemal ajal toime pandud. Sala wiinaajamine ja tarwitamine õitseb meil kauniste ja nagu kuulda, tulla lähemal ajal pealinnast uus õpetaja meile proowijutlust pidama.

Kokku korjanud Gori.

Mõttekillud.

Kus Oinas pandud maha ehitama,
 seal targad peawad õlgu kehitama,
 ja kus on peameheks Oberostrat,
 seal warsti imeasju näha tost saad!

*

Kes käsitseb meil iial lubjas,
 Ast temale on kange kubjas:
 ta nagu mõisa peremees
 neid kirub, nirub lehe sees!

*

Kellel tolku peas on wähe,
 uhkus sellele lööb pähe.

*

Tööerakond — ööerakond
 on elus eht — wööerakond,
 kes teisi kõies tantsitab
 ja wäsinuks kõik wantsitab!

*

Meid juhhib proletariaat,
 kel toruks Sotsialdemokraat;
 ta halitseb ja talitseb,
 kuid ometi meil — walitseb!

*

Küll Oinal kisti wälja hammas
 ja walitsema hakkas Lammas,
 kuid karjaks ikkagi jäi kari,
 kel puudub pea peal õige wari.

*

Meie kuulus Waba Maa
 on ju selge rabamaa
 kus meil pole mingit asu,
 kust ei saa me mingit kasu;
 warsti läeb ta sula sooks,
 kus käib ainult konnakrooks! Ja Jah.

Nüüdse aja sünnipäewakink.

„Noh, herra Mudilane, mida Teie oma naisele sünnipäewaks kingite?“ küsib temalt herra Pöks, uulitsal wastu tulles, mõlemil ninad külma pärast punased.

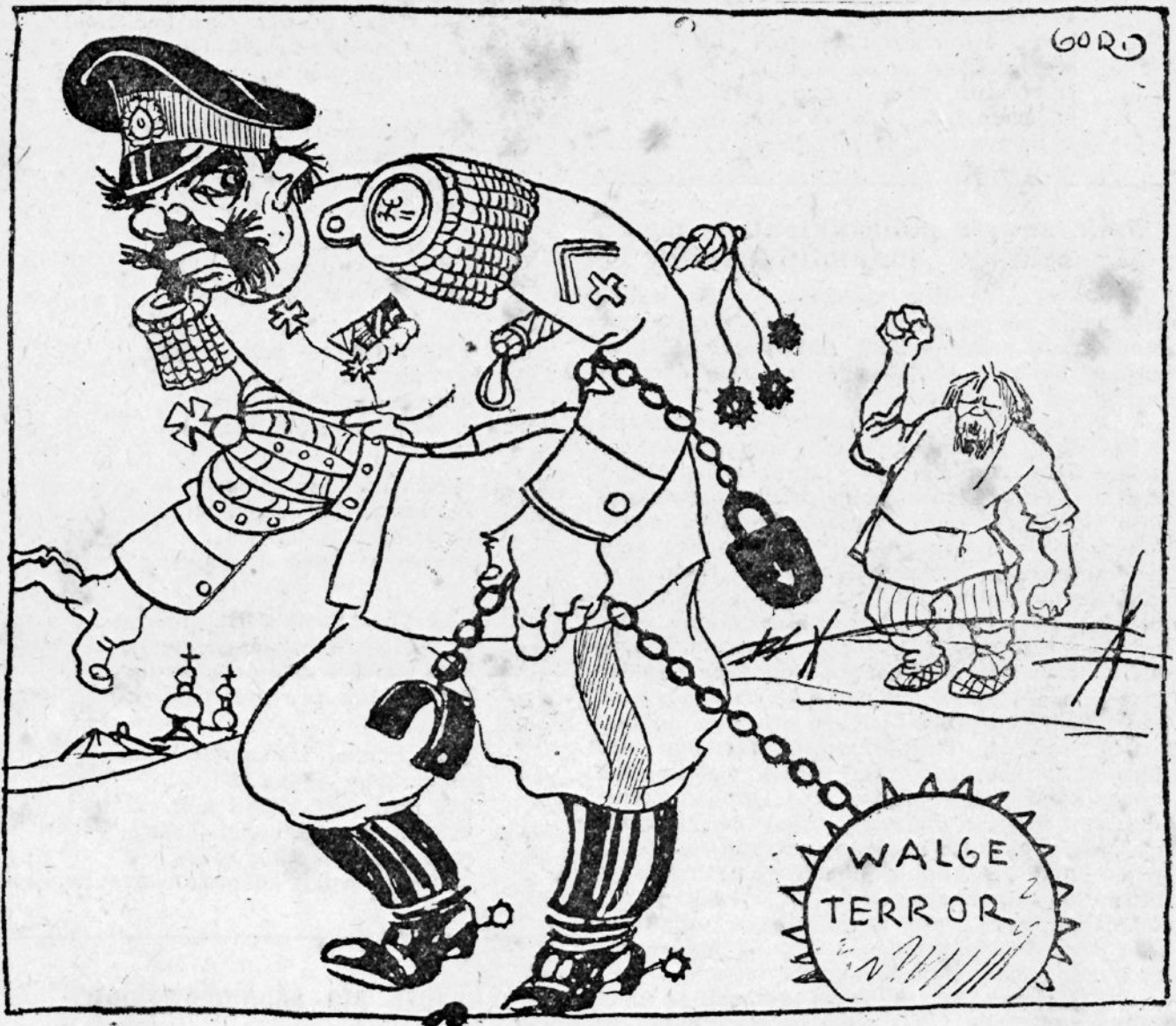
„Mja, mida kinkida kehwal ajal! Wanasti oli saiu ja söökisid — kus nüüd seda! Hea, kui muudki vähemat saab. Minewal kuul sain oma tädilt salaja kartuli-kaardi endale, tema sõitis maale. Ja nüüd mõtlengi seda eidele annetada, kes midagi sellest weel ei tea.“

Pöks õõrub nina wastu krae äärt.

„Wähe, wähe sellest, wennas! Kui sa oma naist armastad, siis kingi talle midagi paremat, midagi soojemat!“ Ja Pöks räägib salaja, nagu kedagi kartes... Siis kingi talle üks — poiss — vähemalt poisi aseaine, sest isamaa on hädaohus! . . .“

Oswi.

Samowari poliitika.

Wenemaa päästja: „Jolki seljonõia! Ma ei saa aru, miks see Wanka mind wastu wõtta ei taha?!“

Tooge langenud sõdurite näopilta

„Teaduse“ kirjastusele Harju ja Rüütli uulitsa nurgal 46/15, awaldamiseks.

Langenud kangelaste pildid ilmuvad esiteks rahwa ajakirjas „Meie Matsis“ ja pärast „Eesti wabaduseõja mälestuse albumis.“

Tehke kauakestwaks oma langenud sugulaste ja tutwate mälestus.